

λοι πού μ' απόμειναν παραξενεύτηκαν. Τρεις μέρες πέρασαν χαρούμενες. Τὴν Κυριακὴν εἶδα στὸ σπίτι τοῦ Σπύρου ἐτοιμασία. Δὲν ἤξερα τί εἶναι, οὔτε ἔβαλα βάρη. Τὸ μεσημέρι ὅμως στὸ σπίτι, τὴν ὥρα πού ἐτοιμαζόμαστε νὰ φάμε, δὲν ξέρω πῶς ἦρθε κορβέντα.

— Παντρεύει, μοῦ λέει ἡ μάνα μου, παντρεύει τὴν κόρη του τὴν Ἀνθοῦλα μὲ τὸ Γιώργη τὸν Κοσμέτο.

Κάτι κόπηκε μέσα μου. Ἀπόμεινα ἄλλος, τὰ γόνατά μου λύγισαν, τὰ μάτια μου θόλωσαν, τὰ χέρια μου πάγωσαν. Ψωμί σταλιά δὲ γεύτηκα. Ἡ μάνα μου συνηθισμένη ὅτις ξαφνικές λύπες δὲν τὸ παρατήρησε. Τράβηξα ἕνα μεγάλο ποτήρι κρασί καὶ σηκώθηκα. Κάτι μ' ἐπνίγε στὸ λαιμὸ καὶ πῆρα τὸ δρόμο ν' ἀναπάνω. Γύριζα σὰν ξεχασμένος. Ἐθαρροῦσα πῶς ὅλοι ξέρουν τὸν καημὸ μου καὶ μὲ κοιτάζουν. Μ' ἀντάμωσε κάπου ἕνας ἀπὸ τοὺς φίλους μου.

— Πᾶμε νὰ σὲ κεράσω!

— Ἄσε με, καλέ μου, κ' ἔγω μὲ ἔνοια πού μὲ τρώει.

Στὴν ὥρα ἦρθαν κ' οἱ ἄλλοι κι' ἀποφάσισαν νὰ πᾶνε στὸ δρόμο πού θὰ περάσῃ ὁ γάμος. Μ' ἀνάγκασαν νὰ τοὺς ἀκολουθήσω, μὰ σὰν πηγαίναμε τοὺς ξέφυγα, τάχα πῶς ἤθελα νὰ κοιτάξω στὸ ταχυδρομεῖο. Τὸ βράδι βρέθηκα σ' ἕνα τρελλὸ χαροκόπημα, τραγουδοῦσα, γελοῦσα τρελλά, ἔπινε κρασί ἀχόρταγ, διατκέδαζα, ὤζω καρδιά. Ἐνας ἀπ' τὴ συντροφιά μου λέει:

— Γεῖά σου, ἔτσι σὲ θέλω χαρούμενο

Κ' ἐγὼ σκύβοντας,

— Ἄχ! ὅταν μὲ βλέπεις νὰ γελῶ τόσο, νὰ μὲ κλαῖς.

*

Ἐκείνη ἡ λύπη ξανάνιωσε ὅλους τοὺς πρώτους καημούς. Μία μελαγχολία μού βάρυσε τὴν καρδιά. Ὁ πόνος μ' ἔλυωνε. Ἡ μάνα μου μ' ἔστειλε στὸ βουνὸ ν' ἀλλάξω ἀέρα. Καὶ στ' ἀλήθεια ἡ ἐξοχή, ὁ ἀέρας καὶ μιὰ καλὴ συντροφιά, μ' ἔκαναν κι' ἄρχισα νὰ ξεχνᾶνω. Κάθε Κυριακὴ κατέβαινα στὴ χώρα. Φτάνοντας τὰ πρώτα σπίτια περνοῦσα τὴν Ἀνάληψη πίσω ἀπ' τὸ ἱερό, κ' ἔπαιρνα τὸ πλατύρεμα πού μ' ἔβγαζε στὸ σπίτι. Εἴτανε μιὰ μέρα χυνοπωριάτικη, συνηθισμένη μὲ γλυκειά. Γιατί τάχα λοξοδρόμησα; Ἄντ' νὰ περάσω πίσω ἀπ' τὸ ἱερὸ τῆς ἐκκλησίας, τράβηξα ἴσα τὸ δρόμο. Εἶναι

παρακάτω ἕνα σοκάκι μακρὸ, στενὸ, πού βγαίνει σ' ἕνα μικρὸ γεφύρι χτισμένο στὴ διπλὴν ρεματιά πού πᾶει στὸ μεγάλο ρέμα πρὸς τὸ σπίτι μου. Τὸ μέρος εἶναι ἐρημικὸ καὶ τραβᾶει κατὰ τὴν ἐξοχή. Ἐκεῖ στὸ στενὸ σοκάκι ἀντάμωσα ἀναπάντεχα τὴν Ἀνθοῦλα. Ἐρχόταν ἀπ' ἔξω. Εἶχε κάπως ζωηρέψει καὶ εἶχε πάρει χρῶμα. Σὰν μὲ εἶδε ἰταράχθη. Ἡ ὄψη τῆς ἔλλαξε, ἔκανε νὰ τραβήξῃ μὰ στάθηκε. Χωρὶς νὰ σκεφτῶ ἄπλωσα τὰ δύο μου χέρια.

— Ἀνθοῦλα μου, καλημέρα.

Μοῦδωσε τὸ χέρι ἀμίλητη. Ἐτρεμε. Δὲ σήκωσε τὰ μάτια. Ἐγὼ δειλὸς μὰ

— Ἀνθοῦλα, τῆς εἶπα πάλι, χωρὶς νὰ δύναμαι νὰ τῆς εἰπῶ ἄλλο.

Σήκωσε τὰ μάτια τῆς δακρυσιμένα.

— ὦ καλέ μου, εἶπε κ' ἔκανε νὰ γείρη λίγο τὸ κορμί τῆς πρὸς ἐμένα, μὰ στὴ στιγμὴ ἔφυγε ἀφοῦ μὲ κοίταξε μὲ πόνο.

Ἐγὼ στεκόμουν δειλὸς, ἄπραγος. Κ' ἐκείνη μὲ φωνὴ βαθεῖα, πονετική

— Ἐχε γειά, μοῦ εἶπε, ἔχε γειά. Μὰ; χωρίζεις τώρα τὸ στεφάνι μου.

Ἐφυγε γοργή. Ἐγὼ ἰστάθηκα ἐκεῖ ἄλλος, μαρμαρωμένος. Ὑστερα ἀπὸ ὥρα πῆρα τὸ δρόμο ἀργὰ, κουρασμένα.

*

Σὲ λίγες μέρες τὴν εἶδα στὸ δρόμο μὲ τὴ μάνα τῆς καὶ σὰ γνώριμος τις χαιρέτισα. Τότε μὲ καλημέρισε πρόσχαρη, γελαστή—κ' εἶδα γιὰ τελευταία φορὰ τὰ σπέρη τῆς δόντια. Μὰ τώρα ὅταν περνώ ἀπ' τὸ σπίτι τῆς, κάτω σκύβοντας τὰ μάτια μου, μὲ κοιτάζει ἐπιμονα, κι' ὅταν καμιά φορὰ σηκώσω τὸ κεφάλι μου κατὰ τὴν πάλια συνήθεια φεύγει ἢ γυρίζει, τάχα σὰν ἀδιάφορη, ἄλλοῦ. Κ' ἐγὼ δὲν ἐτόλμησα πιά νὰ τὴ χαιρέτισω.

* Ὑδρα, Νοέβρης 1905.

ΜΗΤΣΟΣ ΑΝΘΕΜΗΣ

— Ἐξοχο κείνο πού εἶπε ὁ Φοντάνος στὴ δίκη τοῦ Κωσταγερακάρη, πῶς ὅποιος ἔχει παράδες στὸ Ρωμῆτικο γίνεται καὶ Δήμαρχος καὶ βουλευτὴς καὶ Ἰπουργός, ἀδιάφορο ἂν εἶχε πρῶτα χαρτοπαγίον, σὰν τὸ Μητσία.

— Καὶ δύο ἀραδοῦλες γιὰ τοὺς γλωσσολόγους τὸν κ. Φοντάνο ὁ νουνὸς του τονὲ βάρτισε Κ α ι σ α ρ, μὰ δλ' οἱ συνάδερφοι του ναυτικοί, καὶ δλ' οἱ ναῦτες τονὲ λένε Κ α ι σ α ρ η ἢ Κ α ι σ α ρ ο.

νὰ κλείσουμε τὰ μάτια στοὺς σκοπούς τους: Ὅχι νῆμωσ λέω ἄρματα νὰ μὴν ἀγγίζουμε ἀκόμα, παρὰ νὰ στείλουμε καὶ νὰ παραπονεθούμε, χωρὶς μῆτε νὰ παραφοβερίζουμε πόλεμο μῆτε πῶς θὰ παραβλέψουμε, καὶ στὸ μεταξύ ἄς ὀργανίζουμε κι' ἐμεῖς στὸ μέρος μας μὲ τραβηγμὸν συμμάχων, θὲς Ἑλλησίων (45) θὲς ξένων, ὅπου ἔχει τίποτα δύναμ' νὰ κερδίσουμε ἢ ναφτικῆ ἢ χρηματικῆ—καὶ κατηγόρια δὲν εἶναι. Ὅσοι ὅπως ἐμεῖς ἐπιβουλεύονται ἀπὸ Ἀθηναίους ἢ σώζονται ὄχι μίναχ' μ' Ἑλλησῆνες συντρόφους παρὰ καὶ ξένους—μὴν ἀμελῶντας ἀντάμα μῆτε τοὺς δικούς μας πόρους. Κι' ἔμᾶς ἀκοῦν ὅταν πᾶν οἱ ἀποσταλμένοι μας, τόσο καλῶτερα εἰδεμ', σὰν περάσουν καὶ διὸ καὶ τρία ἡχρόνια, τότες πιά καλῶτερα θωρακισμένοι τοὺς ἡχτυπῶμε, ἔμᾶς φανεῖ. Κι' ἴσως ὅτα δοῦν τότες ἡέτοιμο τὸν ὀργανισμό μας, καὶ δοῦν τὰ λόγια μας πού θὰ λαλοῦν κατὰ σὰν ἀνάλογο, θὰ χαλαρώσουν πιδ ἴσως ἐφκολα, μάλιστα ἔ μὲνει ἀρήμαχτη ἡ ἡγῆς τους κι' ἂν ἔχουν ὑπαρχτὰ ἀγαθὰ νὰ λογαριασούν κι' ὄχι ἀφανισμένα. Τί μὴ νομίζετε ἄλλο ἡπαρὰ πῶς κρατᾶτε σὰν ἐνέχυρο τῆ γῆ τους, τόσο ἡπολυτιμώτερο ὅσο εἶναι πιδ πλούσια δουλεμένη,

(45) Ἐνοεῖ τοὺς Σικελιώτες.

πὸ πού πρέπει νὰ μὴν ἀγγιχτῆ ὅσο μπορούμε καιρὸ, κ' ὄχι ἀπελπίζοντάς τους νὰ μὴν πούς βρισκουμε πιδ λάθη. Ἄν ὅμως, βιαστικοὶ ἀπὸ τὰ παράπονα ἡτῶν συμμάχων, τὴ ρημάζουμε πρὶν ὀργανιστοῦμε, ἡκοιτάζτε μῆπως πάθει ἡ Πελοπόννησο χειρότερες ἡντροπές, χειρότερα δεινά. Γιατί καὶ πολιτεῖες κι' ἡέτομα λήφτερες εἶναι νὰ μαλῶνουν καὶ φιλιῶνουν μὰ πόλεμο σηκωμένο ἀπ' ὄλους μας συνασπισμένους (46), πού ἀδύνατο ἀπὸ πρὶν νὰ πεις πῶς θὰ ἡγυρίσει, ἐφκολο δὲν εἶναι τέτιον πόλεμο νὰ σταματήσεις μὲ τιμῆ.

83. ἡΜῆτε ἄς μὴν τὸ λέει κανεῖς δειλίη ἂν ἡπολλοὶ δὲν τὴ χτυποῦν ἀμέσως τὴ μιὰ πολιτεία. ἡΓιατί ἔχουν κι' ἐκεῖνοι συμμάχους ὄχι λιγώτερος πού καταβάλλουνε χρήματα, κι' ὁ πόλεμος δὲ ἡστῆκει στ' ὀπλιτικὸ παρὰ στὸ ἐξοδο, πού δὲχως ἡτου δὲν ὡρελεῖ τ' ὀπλιτικὸ, μάλιστα τοὺς στεἡριανούς σὲ θαλασσινοὺς ἀντίκρυ. ἡἌς βροῦμε λοιἡπὸν πρῶτα πόρους δὲχως νὰ παρασυρθοῦμε πρῶρα ἀπὸ τὰ συμμαχικὰ παράπονα, παρὰ ἀφοῦ καὶ τῶν ἀποτελεσμάτων, καλῶν ἢ κακῶν, ἐμεῖς ἡέχουμε ἡκαθαφτὸ τὸ βάρος, ἐμεῖς ἡσυχα ἄς τὰ λογαριάἡσοῦμε καὶ λιγάκι.» (47).

(46) Τὰ λόγια ἔνεκα τῶν ἰδίων φάνεονται ξένα. (47) Ὁ παράγραφος 84 καμαρώνεται ὑπερβολικά, κι'

ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΗΣ ΑΚΡΟΓΙΑΛΙΑΣ

Τοῦ μεγάλου μας Πάλλη

ΤΡΕΙΣ

Στῆς Ἀκρογιαλιᾶς τὸ μωσαϊκὸ
Στέκεται μιὰ Κόρη
Καὶ τὸ κῆματάνι πού ἔπαιζε λευκὸ
Γελαστὴ τὸ θῶρεϊ.

Στῆς Ἀκρογιαλιᾶς τὸ μωσαϊκὸ
Μένει ἐκεῖ ἄλλη Κόρη
Καὶ τὸ κῆμα, ἡ μαύρη, πού ἔσπαζε λευκὸ
Δακρυσιμένη ἐθῶρεϊ...

Στῆς Ἀκρογιαλιᾶς τὸ μωσαϊκὸ
Τὸτ' ἐγὼ περνοῦσα
Καὶ τὸ κῆμα ἐτοῦτο πού ἔσπαζε λευκὸ
Τὸ ζηλοφτονοῦσα.

ΚΑΤΙ

Καὶ μοῦ ἔχει πάρει
Τοῦ Πειλάου τᾶγέρι
Καὶ μοῦ ἔχει πάρει
Πι' ὄμορφο ἀπὸ μένα
Δόλια ἐγὼ! σὰ ξένα.

Καὶ μ' ἔχει φύγει
Μὲ τὸ καρβάνι
Καὶ μοῦ ἔχει φύγει
Πιδ γλυκὸ ἀπὸ μένα
Στὰ πικρὰ τὰ ξένα!

Καὶ ἔχει πετάξει
Σὰ λευκὰ πανιά του
Πιδ λευκὸ ἀπὸ μένα
Μαύρη ἐγὼ, σὰ ξένα!

Καὶ μ' ἔχει πάρει
Τοῦ Πειλάου τᾶγέρι
Ἄχ, ἄς μοῦ τὸ φέρει!

85. Τέτιχ εἶπε ὁ Ἀρχίδαμος. Μὰ κατόπι ἀνέβηκε ὁ Στενελάδας τελεφατός, ἕνας ἀπὸ τοὺς τότε ἐφόρους, καὶ μίλησε ἔτσι

86. ἡΤὰ λόγια ἐγὼ τὰ τόσα τῶν Ἀθηναίων ἡδὲν τὰ κατέχω. Πολλὰ εἶπαν παινέματα δικᾶ ἡτους, μὰ πουθενὰ λέξη πῶς δὲν ἀδικοῦν τοὺς συμἡμάχους μας καὶ τὴν Πελοπόννησο. Καὶ τί; ἡἌ φᾶἡνηκν τότες καλοὶ σὸν πόλεμο τῶν Μῆδων, μὰ ἡμ' ἐμᾶς κακοὶ τώρα, διπλὴ ποινή τοὺς ἀξίζει: ἡπού ἀπὸ καλοὶ κατάντησαν τέτιοι. Νά, ἐμεῖς εἶἡμαστε οἱ ἴδιοι καὶ τότες καὶ τώρα, καὶ τοὺς συμἡμάχους, ἂν ἔχουμε νοῦ, δὲ θὰ σταθρῶσοῦμε τὰ ἡχέρια ὅταν τοὺς ἀδικοῦνε, μῆτε θὰν τοὺς βοηθήἡσοῦμε πιδ ὕστερα· πιδ ὕστερα ἀφοῦ δὲν εἶναι ἡτώρα πιά νὰ πάθουν. Γιατί ἄλλοι ἔχουμε χρήματα

ὁ Γρῶτες στὴν ἱστορία του τότε μεταφράζει ὀλόκληρο. Πρέπει ὅμως νὰ πῶ ὅτι, εἰλικρινᾶ νομίζω, καὶ κατὰ τὴ γνώμη μου ὁ παράγραφος εἶναι ξένος, ἄτοπος ὄντας ἐδῶ κι' ἀνάξιος καὶ τοῦ Ἀρχίδαμου καὶ τοῦ Θεουκιδίδη. Δὲν εἶναι τώρα ἐδῶ καιρὸς ν' ἀναλυθεῖ τόσο ὄμως μπορῶ νὰ πῶ, πῶς παραστᾶνει τοὺς Ἀθηναίους ἀπειθαρχοῦν καὶ λοἡγάδες, ἐνῶ οἱ Κορθῖνοι ἴσα ἴσα τοὺς εἶχαν πιδ ἄντρος ἐἡνεργητικοὺς κι' ἀφοσιωμένους σὰ χρέη τους. ἡἩ διασκεδῆ τραβᾶει ὄς στὸ καὶ ὁ μὲν Ἀρχίδαμος τοῦ § 85.